

Ю.В. Дутова

Науковий керівник доц. А.В. Мешков

Вища школа економіки та менеджменту ДонНТУ

Рекомендації з підвищення ефективності інновацій у вугільній галузі

Інноваційна діяльність у вугільній промисловості традиційно спрямована на створення та впровадження у виробництво прогресивних технологій вуглевидобутку, нових, більш високого рівня засобів для всіх процесів виймання, транспортування і переробки вугілля, що в остаточному підсумку забезпечує підвищення ефективності та безпеки виробництва, захист навколишнього середовища, зниження затрат ручної праці, використання сучасних сировини і матеріалів тощо. Ефективність таких інновацій вимірюється розрахунками, що передбачають відповідну економічну віддачу.

В умовах дефіциту фінансових ресурсів важливо, щоб усі інновації, які потребують інвестицій, давали економічний ефект, який би покривав затрати й забезпечував подальший розвиток виробництва. В економічній науці існують різні підходи до визначення ефективності інноваційних проектів у промисловості, розроблено галузеві методичні рекомендації щодо оцінки ефективності інноваційних заходів. Питання, пов'язані з розвитком і оцінкою інноваційної діяльності промислових підприємств, а також із побудовою інноваційних моделей, привертали увагу багатьох дослідників, серед яких слід відзначити А.І. Акмаєва, І.О. Александрова, О.М. Алімова, О.І. Амошу, І. Ансоффа, О.С. Астахова, І.П. Булеєва, О.Г. Вагонову, М.А. Віленського, П.Л. Віленського, О.С. Галушко, Л.М. Гатовського, А.Ф. Гойка, Г.К. Губерну, Ф.І. Євдокимова, М.І. Іванова, А.І. Кабанова, О.О. Лапко, В.Є. Нейенбурга, І.В. Петенко, М.М. Протодьяконова, В.І. Саллі, П. Самуельсона, Б. Санто, В.А. Сисоєву, М.С. Сургая, А.М. Федорищеву, Р. Фостера, Т.С. Хачатурова, В.М. Хобту, М.Г. Чумаченка, І.А. Шумпетера, Ю.П. Яценка.

Разом з тим теоретико-методичні та практичні проблеми впровадження інноваційних проектів на вугледобувних підприємствах залишаються недостатньо висвітленими як у світовій, так і у вітчизняній науковій літературі. А саме – потребують подальшого дослідження питання щодо інновацій у безпеці виробництва, які передбачають використання нетрадиційних форм оцінки ефективності, у тому числі врахування запобіжного збитку, який може значною мірою компенсувати матеріальні та соціальні затрати.

Інноваційна діяльність у базових галузях промисловості спрямована на використання і комерціалізацію результатів наукових досліджень та розробок і зумовлює випуск на ринок нових конкурентоспроможних товарів і послуг. На кожному етапі інноваційної діяльності необхідне залучення відповідних організацій і структур, а також здійснення інвестицій із розрахунком одержання економічної віддачі в кінцевому виробництві або споживанні, що покриває затрати та створює ефект.

В Україні здійснюються кроки в напрямку вирішення системних проблем модернізації вугільної промисловості, а також активізації інновацій у вугільну галузі:

1. Нормативно-правове забезпечення реформ в галузі. Першим кроком на шляху до систематизації державних дій стала Програма економічних реформ «Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава», в якій одним із стратегічних завдань визначено реформу вугільної галузі – створення ефективної, беззбиткової вугільної галузі для забезпечення економіки сировиною за конкурентними на світовому ринку цінами. Передбачено також кардинальні дії щодо державного фінансування галузі: замість субсидування собівартості видобутого вугілля заплановано спрямовувати кошти на перекваліфікацію звільнених працівників галузі та підвищення їх мобільності на ринку праці.

2. Залучення вільного капіталу. Розпочато реалізацію пілотного проекту в рамках домовленостей між Президентом України В. Януковичем та Головою КНР Ху Цзіньтао щодо залучення інвестицій для оновлення і технічного

переоснащення вітчизняної вугільної промисловості (до 1 млрд дол. на модернізацію українського вугледобувного комплексу).

3. Розвиток сфери послуг. Структурна перебудова вугільної промисловості з концентрацією виробництва та закриттям збиткових шахт призводить до необхідності значного скорочення робітників вугільної галузі. Кабінет Міністрів України 30 червня 2010 р. прийняв Постанову № 527 «Про створення нових робочих місць для забезпечення зайнятості населення вуглевидобувних регіонів», яку можна вважати одним із інструментів реструктуризації вугільної галузі та захисту населення від наслідків ліквідації вуглевидобувних підприємств.

4. Стимулювання внутрішнього попиту на вугілля, збільшення потреби у споживанні вугілля на внутрішньому ринку України. В першу чергу, йдеться про перехід теплоелектростанцій на збільшене споживання вугілля. Впровадження водно-вугільної технології дозволить зменшити шкідливі викиди в атмосферу, зменшити техногенне навантаження на навколишнє природне середовище.

Таким чином, впровадження комплексу запропонованих заходів дозволить максимізувати рівень ефективності господарських процесів у вугільній галузі та залучити додатковий капітал, який можна спрямувати на розвиток і модернізацію вугледобувних підприємств.

Список використаних джерел:

1. Петровська Т. Е. Інноваційний розвиток вуглевидобувних підприємств як об'єкт управління / Т. Е. Петровська // Управління розвитком. – 2010. – № 17 (93). – С. 89–92.
2. Закон України “Про інноваційну діяльність” від 04.07.02 № 40-IV // Офіційний вісник України. – 2002. – № 31.
3. Космидайло І.В. Проблеми інноваційного розвитку в Україні та шляхи їх вирішення / І.В. Космидайло // Актуальні проблеми економіки. –2007. – № 2(68). – С. 20-27.
4. Верховна Рада України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: portal.rada.gov.ua.